

PRAVNI ZBORNİK

ČASOPIS ZA PRAVNU TEORIJU I PRAKSU

3 / 2019

UDRUŽENJE PRAVNIKA CRNE GORE

Prof. Dr Aneta SPAIĆ¹

**USPJEŠNO OKONČANA
realizacija Erasmus+ projekta CABUFAL**

U cilju uspješne realizacije procesa pridruživanja Crne Gore Evropskoj uniji krajem 2015. i početkom 2016. godine, Pravni fakultet Univerziteta Crne Gore konkurisao je kod Evropske komisije - njene Izvršne agencije za obrazovanje, audiovizualnu djelatnost i kulturu (EACEA),² u okviru akcije 2, za odobrenje Erasmus+³ projekta izgradnje kapaciteta u oblasti visokog obrazovanja.

Početkom septembra 2016. godine, nakon ocjene 736 pristiglih projekata ova Izvršna agencija je donijela odluku da Projekat Pravnog fakulteta Univerziteta Crne Gore skraćenog naziva CABUFAL⁴ bude jedan od 147 projekata čije finansiranje će biti odobreno u ovom pozivu. Ukupna vrijednost obezbijedenih sredstava za ovaj trogodišnji projekat iznosi 556.300 eura. Ova sredstva su u skladu sa pravilima Erasmus+ programa bila upotrijebljene za podršku u izgradnji

¹ Dekan Pravnog fakulteta Univerziteta Crne Gore

² The Executive Agency Education, Audiovisual and Culture (EACEA).

³ Erasmus+ je program Evropske unije u oblasti obrazovanja, obuke, mladih i sporta za period 2014-2020. Erasmus + obezbjeđuje grantove za širok okvir akcija i aktivnosti u oblasti obrazovanja, obuke, mladih i sporta. Program daje mogućnosti za studente, učesnike obuka, zaposlene i volontere da provedu jedan vremenski period u inostranstvu kako bi poboljšali svoje vještine i mogućnosti za zapošljavanje. Program daje podršku organizacijama da rade na transnacionalnim partnerstvima i razmjenjuju inovativne prakse u oblasti obrazovanja, obuke i mladih. Nova akcija u oblasti sporta će podržavati osnovne projekte i prekogranične izazove kao što su borba protiv namještanja mečeva, doping, nasilje i rasizam.

⁴CABUFAL - Capacity Building of the Faculty of Law, University of Montenegro - curricula refreshment, boosting of international cooperation and improving human, technical and library resources

Proces usklađivanja kurikuluma Pravnog fakulteta sa kurikulumima drugih visokoškolskih institucija je bio posebno zahtjevan. Iskustva partnera bila su od presudne važnosti, kako partnera iz država koje su članice Evropske unije već duži niz godina, sa dužom tradicijom podučavanja prava Evropske unije, tako i iz država članica koje su ne tako davno pristupile Evropskoj uniji i skoro sprovodile izmjene svojih nastavnih planova i programa.

Krajnji rezultat je podsticaj za nastavnike da stalno prate nove razvoje u oblasti prava Evropske unije i stalno rade na unaprjeđenju kurikuluma.

U tom smislu u toku projekta izrađen je i Vodič/priručnik o najboljim metodama nastave i istraživanja prava Evropske unije u Crnoj Gori, koji će osim najnovijih nastavnih metoda u Evropi, imati u vidu i specifične karakteristike i istriju crnogorskog pravnog sistema, uključujući i način prenošenja evropskog prava u crnogorski pravni sistem koji je do sada koristio naš zakonodavac.

Finansijska sredstva su iskorištena za osavremenjavanje ukupnih tehničkih kapaciteta Pravnog fakulteta Univerziteta Crne Gore kroz kupovinu nove računarske opreme koju koristiti akademsko osoblje uključeno u izvršenje projekta, kao i interaktivnih projektora. Dio sredstava za nabavku interaktivnih projektora izdvojili su i Pravni fakultet i Univerzitet Crne Gore, kako bi pored planiranih nabavki u okviru projekta, istom opremom bila opremljena svaka sala na Pravnom fakultetu.

Jačanje tehničkih kapaciteta Pravnog fakulteta bilo je usmjereno i na kupovinu aktuelne pravne literature iz oblasti prava EU i srodnih oblasti prava, kao i omogućavanje sticanja pristupa prestižnim bazama naučne literature o pravu koja se fokusira na pravo EU.

Projektom je predviđeno jačanje kapaciteta biblioteke Pravnog fakulteta pa su projektom u tom smislu opredijeljena sredstva u ukupnom iznosu od 90.000 eura.

Sredstva su iskorištena za nabavku štampanih publikacija i obezbjeđivanje pristupa elektronskim bazama podataka.

Završena je i procedura realizacije tendera za poslednju nabavku štampanih publikacija, čime će biti više nego ostvareni ciljevi projekta u smislu broja publikacija koje će biti nabavljene za potrebe biblioteke Pravnog fakulteta.

U toku realizacije ovog projekta nastavnici i studenti su bili u prilici da posredstvom biblioteke Pravnog fakulteta koriste EBSCO bazu pravnih časopisa, bazi podataka pravne literature HeinOnline, određenom broju Kluverovih i Degrofterovih pravnih časopisa. Za nabavku ovih baza podataka za tri godine trajanja projekta utrošeno je planiranih 45000 eura.

Ovaj projekat omogućio je uspostavljanje dugotrajne institucionalne i individualne akademske saradnje između Pravnog fakulteta Univerziteta Crne Gore i njegovog akademskog osoblja, sa jedne strane, i njihovih kolega sa partnerskih univerziteta, s druge strane, čime je omogućena kontinuirana saradnja u svim oblastima akademskog djelovanja i nakon završetka ovog projekta.

Projekat je ojačao saradnju Pravnog fakulteta sa njegovim alumnistima, što je i dovelo do formiranja alumni kluba, koji djeluje u interesu Pravnog fakulteta, koji će biti uključeni u sve dalje aktivnosti na fakultetu.

Ovaj projekat omogućio je uspostavljanje dugotrajne institucionalne i individualne akademske saradnje između Pravnog fakulteta Univerziteta Crne Gore i njegovog akademskog osoblja, sa jedne strane, i njihovih kolega sa partnerskih univerziteta, s druge strane, čime je omogućena kontinuirana saradnja u svim oblastima akademskog djelovanja i nakon završetka ovog projekta.

Koliki je značaj CABUFAL-a na dugoročnu međunarodnu saradnju svjedoči i činjenica da je u toku realizacije ovog projekta Pravni fakultet sa nekim od partnera koji učestvuju u

realizaciji ovog projekta, pripremio novi predlog projekta koji je odobren za finansiranje od strane Izvršne agencije za obrazovanje, audiovizualnu djelatnost i kulturu (EACEA), i koji će početi sa realizacijom nakon potpisivanja ugovora krajem 2019. godine i biće finansiran do 2022. godine. Ovaj projekat usmjeren je na razvijanje praktičnih vještina studenata u okviru pravne klinike koja će pružati pomoć ranjivim grupama, što će biti od višestruke koristi ne samo našim studentima i nastavnicima već i našem društvu u cjelini. Direktan kontakt sa živim klijentima pružiće studentima priliku da se praktično bave pravom još tokom studija i usavršavaju svoje pravne vještine ne samo kroz simuliranje procesa i teorijske studije. Kliničko pravno obrazovanje će takode promovisati profesionalnu odgovornost i etičke veštine kod učenika što nije moguće u učionici. Takode, studenti će steći poverenje u svoju sposobnost da budu advokati i bolje će se pripremiti za polaganje pravosudnog ispita.

Studenti bi u okviru pravne klinike pružali pravne savjete, pod nadzorom kvalifikovanih pravnika i mentora na klinici, u cilju ublažavanja straha studenata od nesigurnosti usljed nekompetentnosti. Ideja je da se prekine sa klasičnim tipom evropske vrste pravnog obrazovanja, koja je bila istorijski usredsređena na tradicionalna (ex katedra) predavanja, kako bi se naglasak stavio na razvoj važnih pravnih veština kao što su, intervjuisanje i savjetovanje klijenata, pomaganje u pregovorima, parnicama i praktičnim pravnim istraživanjima, kao veština koje su potrebne na današnjem tržištu rada. Dakle u fokusu će biti razvijanje vještina koje se obično identifikuju kao osnovne vještine pravnika, kako bi se studenti završnih godina studija bolje snalazili sa praktičnim zadacima po završetku studija.

Jedna od najvažnijih prednosti ove pravne klinike biće ta što će omogućiti pristup pravnim savjetima i informacijama siromašnim i socijalno ugroženim grupama društva koje nemaju dovoljno finansijskih sredstava i ne mogu dobiti

informacije na bilo koji drugi način samo zato što ne mogu priuštiti advokata.

Naravno realizacija novog projekta ne bi bila moguća bez saradnje sa svim institucijama i strukovnim pravničkim asocijacijama koje će biti uključene u njegovu realizaciju što će biti od posebne koristi našim studentima.